

Blog broj: 13

Aktuelna vanjska politika

Samit EU-Zapadni Balkan: perspektiva DA, proširenje NE?

Autor: Kenan Kadić
Oktobar 2021.

Program: Aktuelna vanjska politika

Aktuelna vanjska politika je platforma namijenjena mladim aktivistima VPI BH ima za izradu i objavu kratkih online članaka u različitim formatima (analiza, blog, policy brief i sl.) na aktuelne teme iz sfere vanjske politike usmjeren ka ili vođene od strane BiH. Platforma je prostor da mladi vanjskopolićki analitićari/ke kreiraju sopstveni sadržaj, razvijaju svoju ekspertizu i dobiju prostor u javnosti.

Stavovi, mišljenja i zaključci u ovom tekstu ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-ebert-stiftung i Vanjskopolićke inicijative BH. Friedrich-ebert-stiftung i Vanjskopolićka inicijativa BH ne garantuju za taćnost podataka koji su izneseni u tekstu.

Više informacija na: www.fes.ba i www.vpi.ba

Impressum

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) | ured u Bosni i Hercegovini
Kupreška 20, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Odgovorni: Dr. Peter Hurrelbrink
Tel.: +387 33 722 010
Fax: +387 33 613 505
e-mail: fes@fes.ba
www.fes.ba
DTP: Mahir Sijamija
Naslovnica: Korišteni dizajn ilustracije od Starline - Freepik.com
Publikaciju možete narućiti na e-mail: fes@fes.ba.
Stavovi, mišljenja i zaključci u ovoj publikaciji ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-Ebert-Stiftung. Friedrich-Ebert-Stiftung ne garantuje za taćnost podataka koji su izneseni u publikaciji.

Sva prava zadržana od Friedrich-Ebert-Stiftung.

U partnerstvu sa:
Vanjskopolićka inicijativa BH
CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo
327(497-15)
KADIĆ, KENAN
Aktuelna vanjska politika: "Samit EU-Zapadni Balkan: perspektiva DA, proširenje NE?"
/ Kenan Kadić - Sarajevo : Friedrich-Ebert-Stiftung,
2021. - 3 str. A4 format

ISBN -----

COBISS.BH-ID -----

Samit EU-Zapadni Balkan: perspektiva DA, proširenje NE?

Autor: Kenan Kadić

Evropska perspektiva i integracija zemalja Zapadnog Balkana u EU je još jednom ponovljena i potvrđena od strane liderki i lidera zemalja članica EU, 6. oktobra u Brdu kod Kranja koji je održan u skladu sa EU [Strateškom agendom 2019-24](#). Sedmicu ranije, na svečanosti otvaranja mosta Svilaj koji povezuje BiH i Hrvatsku, predsjednica Evropske komisije, Ursula von der Leyen je kazala kako „[BiH i Zapadni Balkan pripadaju Evropskoj uniji](#)“. Sedmicu kasnije, nakon samita kod Kranja, mnogi i dalje sumnjaju u kredibilitet EU perspektive i procesa integracije u EU. Ovaj put je domaćin bila Slovenija kao predsjedavajuća zemlja Vijeća EU i njen premijer Janez Janša. Samitom je predsjedavao predsjednik Evropskog vijeća Charles Michel a prisutna je bila i predsjednica Evropske komisije, Ursula von der Leyen kao i predstavnici zemalja Zapadnog Balkana. Nakon prošlogodišnjeg „video-samita“ u Zagrebu, u statusnom smislu se nije ništa promijenilo. Albanija, Sjeverna Makedonija, Crna Gora i Srbija su i dalje zemlje sa kandidatskim statusom. Bosna i Hercegovina i dalje ima status potencijalnog kandidata za članstvo dok Kosovo ima najlošiji status s obzirom da nije priznato od strane pojedinih zemalja članica EU.

Slovenija je na ambadorskom sastanku u Briselu uoči samita i na iznenađenje prisutnih, istakla stav da se [sve zemlje Zapadnog Balkana integrišu u EU do kraja 2030. godine](#). Međutim, imajući u vidu trenutne političke i ekonomske izazove u regionu kao i sve manje entuzijazma glavnih aktera unutar EU ka proširenju na Zapadni Balkan, teško je očekivati ovakav rasplet situacije.

Uobičajena je pojava da većina stanovnika Zapadnog Balkana izjednačava „nedvosmisleni podršku“ EU sa pojmom proširenja, što za EU ima potpuno drugačije značenje. U prilog ovome govori i činjenica da su vršeni izuzetni diplomatski naponi i pregovori kako bi se u tekst deklaracije uvrstila riječ „[proširenje](#)“ protiv čega su mnoge zemlje članice protestovale. Do sada je najveći broj kritika na račun proširenja dolazio od strane Francuske i Nizozemske čiji su predstavnici ovaj put imali znatno otvoreniji pristup. Također, ovo je ujedno i [razlika između ovogodišnje deklaracije sa prethodne dvije, onima iz Zagreba 2020. i Sofije 2018. godine](#)

u kojima je umjesto riječi „proširenje“ uvrštena „evropska perspektiva“. Paradoks leži u činjenici da je upravo Bugarska, kao domaćin samita 2018. godine, članica koja je najzaslužnija za usporavanje procesa integracije Sjeverne Makedonije i posljedično Albanije. Ovogodišnja deklaracija dijeli sličnost sa prethodne dvije u tome što se znatno osvrće na trenutne izazove u svijetu, ovaj put na izazov koji i dalje predstavlja pandemija koronavirusa.

Shodno ovome, predstavnici EU su se obavezali da pomognu zemljama Zapadnog Balkana da do kraja tekuće godine dostignu prosjeke vakcinisanog stanovništva slične prosjeku zemalja EU napominjući da je za regiju i prije samita doznačeno više od [3 milijarde eura](#) zdravstvene i druge pomoći. Ono što je u ekonomskom smislu najvažnije za zemlje regije je novi privredni i investicijski plan za narednih sedam godina koji će dostići ukupnu vrijednost od približno 30 milijardi eura što će znatno doprinijeti smanjivanju negativnih naboja od strane stanovnika Zapadnog Balkana zbog dosadašnje spore integracije u EU.

Pored toga što značajne države članice EU otvoreno iskazuju pesimizam u vezi postupka proširenja, dodatni razlog za pesimizam je i nedostatak jasnog vremenskog okvira unutar kojeg će se desiti integracija zemalja Zapadnog Balkana u EU. [Ovo se može vidjeti i iz izjave, sada već bivše kancelarke Njemačke, Angele Merkel koju je dala za vrijeme svoje nedavne posjete Srbiji](#). Zbog toga je nastojanje Slovenije uoči samita uvrsti 2030. godinu u deklaraciju veoma brzo spriječeno. Mnogi analitičari kao glavne prepreke procesu pristupanja EU uvrstavaju bilateralne nesporazume, prvenstveno one između Srbije i Kosova, Sjeverne Makedonije i Bugarske te između Bosne i Hercegovine i Srbije. [Podsticaj rješavanju nekih od navedenih problema je dao i Mark Rute, premijer Nizozemske koja spada u grupu zemalja članica koje su skeptične po pitanju proširenja EU na Zapadni Balkan](#). Pomirljiv govor je dao i francuski predsjednik Makron osvrnuvši se posebno na važnost ekonomskog napretka regiona. S druge strane, ni izjave lidera iz Zapadnog Balkana nisu previše optimistične. Kritike na račun EU su uputili predstavnici Albanije i Kosova, [Edi Rama i Albin Kurti](#) dok je predsjedavajući Predsjedništva BiH Željko Komšić istakao da „[mi na Zapadnom Balkanu možemo imati jednu vrstu blagog optimizma](#)“.

Izjavom „Ili će Evropa pružiti ruku ili će to da uradi neko drugi“, premijer Latvije, Arturs Karsins, je na indirektan način iskazao potencijalnu zabrinutost i prijetnju koja bi proizašla iz nemogućnosti EU da ubrza proces integracije Zapadnog Balkana. Već je poznato da strane sile, prvenstveno Kina, Rusija i Turska aktivno rade na pojačavanju svoje političke i ekonomske prisutnosti na Zapadnom Balkanu. Stoga bi eventualna nemogućnost EU da ubrza proces integracije i općenito slabljenje „meke moći“ EU sigurno ohrabrilo strane aktere da se još aktivnije angažiraju u političke i ekonomske procese zemalja Zapadnog Balkana. Slično mišljenje je istakao i dojučerašnji kancelar Austrije, [Sebastian Kurz kazavši da je proces integracije krucijalan za sigurnost i stabilnost u Evropi.](#)

Iako EU i dalje ostaje glavni ekonomski akter u regiji Zapadnog Balkana, postoji dovoljan broj razloga, internih i eksternih, za skepticizam u kontekstu EU politike proširenja. Političari i društvo Zapadnog Balkana su odavno navikli na optimistične izjave predstavnika EU i njenih članica na sastancima ovog nivoa koje su pune dvosmislenih [diplomatskih formulacija koje ne odražavaju u potpunosti političku realnost.](#) Bilateralni nesporazumi između zemalja regije, nedostatak napretka u polju vladavine prava, visok nivo korupcije ali i problemi unutar i između članica EU jasno daju do znanja da Zapadni Balkan još uvijek ne može biti integrisan u EU. S druge strane, za očekivati je da strane sile poput Kine i Rusije nastave koristiti ovakvo stanje odnosa za ispunjenje svojih vanjskopolitičkih ciljeva. S obzirom da od 1. januara naredne godine Francuska preuzima mandat predsjedavanja Vijećem, ne treba očekivati da će integracija zemalja Zapadnog Balkana biti na prioritetnoj listi. Špekuliše se da će domaćin narednog samita EU-Zapadni Balkan biti Prag, Češka a do tada nam ostaje da vidimo u kojoj mjeri će doći do kvalitativne promjene u odnosima EU-Zapadni Balkan kao i onima između 6 zemalja regiona.